

בית הדין הארץ לעובודה

000544/07 עע		
--------------	--	--

המערערת

מועצה מקומית עילבון

המשיבות

1. ג'רייב כמייליא
2. זרייך נבאאל
3. אנטואנית חוראני

מתייצבים בהליך

1. מרכז השלטון המקומי בישראל
2. מדינת ישראל
3. הסטדרות העובדים הכללית החדשה

בפני: הנשיה סטיב אדרל, השופט יגאל פלייטמן, השופטת רדה וירט-ሊבנה,
נציג עובדים מר יצחק שילון, נציג מעבידים מר ישראל בן יהודה.

בשם המערערת – עו"ד חוסאס סרור
 בשם המשיבות – עו"ד פואז דקזוקי
 בשם מרכז השלטון המקומי בישראל – עו"ד מנחם לפידור
 בשם מדינת ישראל – עו"ד מיכל שווין
 בשם הסטדרות העובדים הכללית החדשה – עו"ד רוד ויץ ועו"ד רן קידר

פסק דין

השופטת רדה וירט-ליבנה

1. שלוש המשיבות בערעור שבפנינו עבדו כסיעות לגננות בשירות המערערת, המועצה המקומית עילבון (להלן גם **המועצה**), לאורך תקופות שונות. המשיבות הגיעו לבית הדין האזרוי בנסיבות שלוש תביעות נפרדות, אשר נדונו במאוחדר, בהן תבעו מהמועצה תשלום הפרשי שכר ופיקוחי הלנה בגיןם בשל הפחתה בשיעורים שונים שביצעה המועצה בשיעור מרשתן, על פי הטענה שלא כדין, וכתוואה מכך בשכרן של המשיבות, כאשר על פי טענתן הן זכויות לשכר עבור משרה מלאה.

המועצה הגישה תביעה שכגד להשבת כספים ששולם לטענתה בטעות למשיבות, כאשר שולם להן לאורך חלק מתקופת עבודתן שכר עבור משרה בהיקף של 100% בעוד שעבודו בפועל, לטענתה המועצה, בהיקף מקסימלי של 83% משרה.

בבית הדין האזרוי (הנשיה ורד שפר ונציגי הציבור מר גבעתי בן יוסף ומר דני מיבר ; עב 1503/04, עב 2802/04, עב 2803/04) קיבל ברובן את תביעות המשיבות ודחה את התביעה שכגד שהגישה המועצה. מכאן ערעורה של המועצה בפנינו.

במסגרת הדיון בבית הדין האזרוי, כמו גם בערעור, עולות שאלות עקרוניות בדבר פרשנות הסכמים קיבוציים בעניין שעות העבודה של סייעות לגננות ברשות מקומיות והיקף מרשתן. אשר על כן, התיעצבו בערעור נציג מרכז השלטון המקומי בישראל, נציג המדינה, ונציג ההסתדרות

אשר הגיעו נייר עמדה מטעמים.

להלן עיקר העבודות בגין **למשך העסקת המשיבות ואחוזי המשרתת שנקבעו להן, כפי שעה**
מפסק דין של בית הדין האזרחי :

2. **המשיבה 1, גבי גרייב כמלילא :**

- החלה לעבוד כעוזרת גנטה בשירותה של המועצה מחודש פברואר 1983 בהיקף משרה של 83%. יום העבודה החל בשעה 7:30 בבוקר והסתיים בשעה 14:30-14:00.
- מחודש Mai 1996 עד חודש יולי 2000 עמד היקף משרתה על משרה מלאה ושכלה שולם בהתאם.
- בחודש אוגוסט 2000 שולם לה שכר עבור משרה בהיקף של 91%. מחודש ספטמבר 2000 וайлך משתלם לה שכר עבור משרה בהיקף של 83%.

3. **המשיבה 2, גבי זרייך נבאיל :**

- החלה לעבוד כעוזרת גנטה בשירותה של המועצה מיום 17.4.96. יום העבודה החל בשעה 7:30 בבוקר והסתיים על פי טענתה בשעה 14:30 (המעוצה טוענת כי היא סיימה לעבוד בשעה 14:00 ואף קודם לכן).
- בתלוש השכר לחודש אפריל 1996 צוין כי היקף משרתה עומד על 42%.
- מחודש Mai 1996 עד לחודש ינואר 1998 עמד היקף משרתה על משרה מלאה ושכלה שולם בהתאם.
- מחודש פברואר 1998 עד לחודש יוני 1999 שולם לה שכר עבור משרה בהיקף של 83% בחודש יולי 1999 שולם לה שכר עבור משרה בהיקף של 20%, ובchodש אוגוסט 1999 שולם לה שכר עבור 24% משרה. מחודש ספטמבר 1999 וайлך משתלם לה שכר עבור משרה בהיקף של 83%.

4. **המשיבה 3, גבי אנטואנית חוראני :**

- החלה לעבוד כעוזרת גנטה בשירותה של המועצה מחודש ספטמבר 1994.
- מתחילת העבודה עד לחודש אפריל 1996, למעט בחודשים יולי ואוגוסט 1995, שולם לה שכר עבור משרה בהיקף של 83%.
- מחודש Mai 1996 עד לחודש יולי 2000 עמד היקף משרתה על משרה מלאה ושכלה שולם בהתאם.
- מחודש אוגוסט 2000 וайлך משתלם לה שכר עבור משרה בהיקף של 83%.

5. **בית הדין האזרחי נדרש להכריע בחלוקת בין הצדדים בקשר לבקשת המשיבות לשכר בהתאם להיקף משרתן. המשיבות טוענו כי המועצה הייתה מחייבת מכוח הסכם או דין לספק להן עבודה במשרה מלאה, או לשלם להן עבור עבודה במשרה מלאה. המועצה מנגד טוענה כי שולם למשיבות שכר מעבר לממה שהגיע להן ולכן יש לחיבן בהשבתו. כן עלו בבית הדין האזרחי טענות בדבר התישנות, עדכון דרגותיהן של המשיבות ושאלת פיצויי ההלנה.**

המסגרת הנורמטטיבית :

- למען הנוחות, לפני שאסקור את הכרעתו של בית הדין האזרחי, אביא כאן את המסגרת הנורמטטיבית הרלוונטייה להכרעתנו, ואת ההסכם החלים במערכת היחסים בין הצדדים:
- הודעה בענייני עובדים מס' 521/91 (יום 27.8.91), אשר נחתמה בין מרכז השלטון המקומי לבין מרכז הסטודיות הפקידים (כמו גם שאר ההודעות בענייני עובדים שיופיעו להלן) בשל מעבר הסיעות לגנות לשבעה שבועות עבודה בן חמישה ימים, והוסדרו בה שעות העבודה של הסיעות

לגנותם בגני הילדים, כלהלן:

1. ביום א, ב, ד, ה מ-16:00-7:30. ביום ג' מ-15:30-7:30.
  2. בימיים אחדות המוקומיות בהן עובדי המינהל מעסיקים פחות מ-42.5 שעות שבועית.
  3. תעבורנה העוזרת לגנות בהתאם לאותן שעות הנהוגות ברשות המקומית.
  4. בגני ילדים שהעוזרת לגנת קונה כל יום את המרכיבים לארוחת הבוקר – גמר העבודה הוא חצי שעה לפני שעת הסיום שנקבעו בסעיף א-2-1 בחזרה זה.
  5. עוזרת אם עובדת תעבור כל יום מ-7:30 – 15:30. אם עוזרת כנ"ל הקונה מרכיבים לארוחת בוקר – **תסימם עובודתך בשעה 15:00.**
- ב. הודיעה זו עוגנה כתשונה בסעיפים 104.311, 104.312 ו-104.313 לחוקת העבודה החלה על יחסי העבודה בין הצדדים.
- ג. הודיעה בענייני עובדים מס' 95/661, בה נאמר כי על הסיעות לגנות מגזר הערבי והדרוזי חולות ההוראות של הודיעה מס' 91/521, והובחר כי אחוז המשרה של סייעת לגנתה הינו 100% משרה (משרה מלאה).
- ד. ביום 3.3.99 נחתם בין הסטודיות העובדים הכלליות החדש והסטודנטים הפקידים לבין המעסיקים וביניהם מרכז השלטון המקומי הסכם קיוצי הקרווי "הסכם קיבוצי לאישור ולמנועת חריגות שכר ובדבר תוספת אחוזית-שיתולית" (להלן גם הסכם חריגות השכר).
- ה. הודיעה בענייני עובדים מס' 99/868 (יום 1.7.99) אשר פורסמה לאחר מתן החלטה בדבר הפעלת יום חינוך ארוך (להלן גם יוח"א) החל משנה הלימודים תשנ"ט במספר רשות מקומיות, ועוגנו בה הסכמתם בדבר מתכונת העבודה של סייעות לגנות בגני הילדים בהם מופעל יוח"א.
- המודעה מופיעה הגדרת יוח"א בזו הלשון: "יום חינוך ארוך – משמעתו הארצת יום העבודה לשיעיות לגנות מעבר לנוהג ערבית החתימה על הסכם זה, ב-4 ימים בשבוע (ימים ראשון, שני רביעי וחמישי) ולא יותר מאשר עד 2 שעות בכל יום ולא יותר מאשר השעה 15:30".
- כן נקבע בהמודעה כי סייעת לגנת שבוגנה יופעל יוח"א תועסק במסגרת זו ביום הארצת הלימודים במסגרת יוח"א ותקבל תוספת שכר שקלית קבועה בשל כך. בהמודעה נקבע שיעור התוספת השקלית לרבות שיעור יחסית בהתאם למספר ימי העבודה בשבוע.
- ו. הודיעה בענייני עובדים מס' 99/864 מיום 26.10.99 בה הובהר הסיפה להגדרת "יום חינוך ארוך" בהמודעה מס' 99/868, וצוין כי הכוונה בהגדירה היא כי **"עבודות הכנת הגן למחרת באוטם גני הילדים בהם מופעל يوم חינוך ארוך תחול בשעה 15:30 או עם סיום הלימודים, המועד המוקדם מבין השניים."**
- כן צוין בהמודעה כך: "האמור בהבהרה זו אין בו כדי להשפיע, להשליך או לשנות את מתכונת עבודות הסייעות לגנות בגני הילדים בהם לא מופעל يوم חינוך ארוך, וסיום העבודה בהם **יאחזרה כמתכונת שהיתה נהוגה עד היום.**"
- ז. הודיעה בענייני עובדים מס' 01/959 מיום 10.10.01, שפורסמה לאחר ניהול משא ומתן בין הסטודיות הפקידים ומרכז השלטון המקומי ועקב חילוקי דעתם שנטגלו בעוגן ליישום הודיעה מס' 99/868 ושיבושים וחלוקתם בוגע להפעלת יוח"א במספר רשויות מקומיות, וסוכם בה כי על הסייעות חלה החובה לעבוד את מלאה שעוט העבודה הנדרשת על ידי הרשות המקומית המפעילה את יום החינוך הארוך. כן סוכם בהמודעה, בין היתר כך: "**למען הסר ספק מובהר בזאת שעל הרשות המקומיות להתאים את סידור העבודה לשיעיות המועסקות ביוח"א** **כד**

שסך כל שעות העבודה השבועיות בפועל לא יעלו על משרה מלאה, סך כל שעות העבודה היומיית לא יעלו בכלל מקרה על שמונה וחצי, כאשר קיוצר השעות הנחות לגביה 'אם עובדת' ו'אם מנינה' יילחכו בחשבון".

ח. הودעה בענייני עובדים מס' 1026/03 מיום 24.9.03, בה הגיעו הצדדים להסכמות באשר להפעלת הסיעות לגננות בניין הילדים בהם מופעל יוח"א, ונקבע בה בין היתר כך:

"3. עובדת שהתקבלה לעבודה ברשות מקומיתCSIUT לגננת מחודשים אוגוסט 1998 ואילך וכן עובדת שתתקבל לעבודה ברשות מקומיתCSIUT לגננת, תהיה חייבת לעבוד CSIUT על פי הקבוע בהודעות בענייני עובדים (הודעות מס' 868/99 ו- 959/01 – 1.1.ל.).

4. א. עובדת שהתחילה לעבוד ברשות המקומיתCSIUT לגננת לפני חודש אוגוסט 1998 תהיה זכאית שלא לעבוד בתוכנות הקבועה בהודעות בענייני עובדים ובקרה שתחלת כך, עליה למסור הודעה בכתב לרשות המקומית לא יותר מה- 30 יוני כל שנה..."

5. הודעה העובדת כי היא לא מעוניינת לעבוד בתוכנות הקבועה בהודעות בענייני עובדים, תהא פטורה מביצוע עבודות הניקיון והכנת הגן ליום המחרת ויהיה עליה לעבוד CSIUT לילדים עד לשעה 14:30 ותהיה זכאית לקבל שכר ותנאי עבודה כפי שהיתה זכאית להם ערב הסכם זה.

6. עובדת שלא תעבוד בתוכנות הקבועה בהודעה בענייני עובדים לא תהיה זכאית לתוספת השקלית הקבועה בהודעות בענייני עובדים (תוספת יוח"א) ולדרוגה הקבועה בהודעה".

פסק דין של בית הדין האזרוי:

7. בית הדין האזרוי, על פי פרשנותו להודעות בענייני עובדים וביקר סעיף 5 להודעה מס' 1026/03 קיבל את טענת המשיב לפיה משרתת שלCSIUT לגננת הונגה עד השעה 14:30, ולאחר עבודה בשעות אלה היא זכאית לשכר עבור משרה בהיקף של 100%.

בית הדין האזרוי עמד על סתייה לכואורה שהתגלתה בין ساعات העבודה שלCSIUT לגננות הקבועות בהודעה מס' 521/91 ובחוקת העבודה לבון הودעות מס' 868/99 ו- 864/99. על פי הودעה מס' 521/91 וחוקת העבודה يوم העבודה שלCSIUT לגננת במשך ארבעה ימים בשבוע הוא עד השעה 16:00 (או לפחות עד השעה 15:00 במקרה שלCSIUT לגננת שהיא אם לילדים ורוכשת מצרכים לאירועים הבוקר). בהודעות מס' 868/99 ו- 864/99 נקבע כי יום העבודה שלCSIUT לגננת בגין בו מופעל יוח"א יוארך (באותם ארבעה ימים בשבוע) לא יותר מאשר עד שעתים בכל יום, כאשר שעת סיום הטיפול הילדים ותחילת ההכנות ליום המחרת לא תתארח מהשעה 15:30. מכאן, מצא בית הדין האזרוי סתייה, הוайл ונובע מכח CSIUT לגננת תצטרך לעבוד, בתוכנות יוח"א, עד השעה 18:00 (משום שיום העבודה, טרם החלת יוח"א, מסתיים בשעה 16:00). תוצאה זו אינה הגיונית לשיטתו של בית הדין האזרוי, הוайл ועל פי חוקת העבודה שעות העבודה של עובדי המינהל ברשות המקומיות הן 42.5 שע'.

ליישוב הסתייה פנה בית הדין האזרוי לסעיף 23 לחוק הסכמים קיבוציים, תש"ז-1957. כן מצין בית הדין האזרוי את סעיף 104.834 לחוקת העבודה הקבוע כי סיום העבודה בגנים בהם לא מופעל יוח"א יהיה "במתכונת אשר נהוגה עד היום". מכאן, הגיע בית הדין האזרוי למסקנה הבאה, כלשהו:

"**השילוב בין ההוראה לענייןCSIUT שהתקבלו לעבודתן לפני אוגוסט 98' ולגביהן**

נקבע מועד סיום העבודה בשעה 14:30 (הכוונה להוראה המופיעה בסעיף 5 להודעה מס' 1026/03 – ו.ו.ל), ובין הלשון המכונת למכונית 'נהוגה', בבחינת נהוג, ולא בבחינת הוראה בהסדר קיבוצי המושמת הلقה למעשה, מצבע לדעתנו על המסקנה המיטיבה עם הסיעות לגננות ולפיה היקף משרתנו הוא משרה מלאה (100%) ושעותעובדת בפועל הוא בין השעות 7:30 ל-14:30."

כן מתבסס בית הדין האזרחי על פסק דין שנייתן בבית הדין האזרחי בbear שבע בס"ק 1006/06 הסטודיות העובדים הכלליות החדשה נ' מועצה מקומית ערערה שנגב (לא פורסם, ניתן ביום 10.8.2006).

על כן, הגיע בית הדין האזרחי למסקנה כי ההודעות לענייני עובדים העוסקות במתכונת העבודה ביו"א בגין הילדים נתנו גושפנקא לכך ששרר נהוג בכל הגנים לפיו יום העבודה של הסיעות לגננות מסתויים בשעה 14:30. עד כאן הכרעתו העקרונית של בית הדין האזרחי.

8. בעניין של המשיבות, ציין בית הדין האזרחי כי לא הוכח בפניו כי במועצה הנהוג יוח"א, ולכן קיבל את טענת המשיבות כי הן זכויות לקבל שכר עבור משרה מלאה ליום עבודה מסוימים בשעה 14:30. בית הדין האזרחי מצא כי ככל שהמשיבות עבדו בפועל עד השעה 14:30, והמועצה נתנה להן שכר עבור היקף משרות קטן מ-100%, היה הדבר שלא דין, ועליה להסביר להן את ההפרש. במקביל, דחפה בית הדין האזרחי את התביעה שכגד שהגישה המועצה.

בבית הדין האזרחי סקר את דוחות הנוכחות המוחשבים של המשיבות, וקבע כי לא כוארה לא הוכחה כי המשיבות עבדו כל יום עד השעה 14:30, אך לא הוכח קיומה של זיקה בין שעות העבודה בפועל ובין תלושי השכר (המועצה לא הוכיחה כי בחודשים בהם עבדו המשיבות פחות שעות חלה הפחתה בשכרן). על פי חוקת העבודה מתכונת העבודה היא עד לשעה 14:30, והיא מKENה לסייעות לגננות את הזכות לקבל שכר עבור משרה מלאה. במקביל, נדחתה תביעת המשיבות לתשלומים בגין עיקוב דרגות המגיעות להן, לטענתן.

בבית הדין האזרחי בוחן בפריטו את העסקונות של המשיבות ושכרן, ופסק כי על המועצה לשלם למשיבות את הסכומים הבאים: 23,188 ש"ל למשיבה 1, גבי גיריב; 27,884 ש"ל למשיבה 2, גבי זרייך; ו- 15,554 ש"ל למשיבה 3, גבי חוראני. בית הדין האזרחי העמיד את פיצויי ההלנה על הפרשי הצמדה וריבית מדי חדש בחודשו החל ב-1 בחודש לאחר החודש שבו נוצר החוב. כן פסק בית הדין האזרחי כי המועצה תשלם לכל אחת מהמשיבות הוצאות משפט בסך של 2,000 ש"ל בצוירם מעיים.

מכאן הערעור שבפניינו, אליו התייצבו גם, כאמור, מרכז השלטון המקומי והמדינה.

9. בקשה לעיקוב ביצוע פסק הדין נדחתה על ידי בית הדין האזרחי. לאחר הגשת הערעור הגישה המועצה לבית דין זה בקשה לעיקוב ביצוע של פסק דין של בית הדין האזרחי (בשי"א 730/07), בין היתר מהטעם כי עסוקין בפסק דין בעל היבט ה策רטטי ויש לו השלכות רוחב על העסקונות של כל הסיעות לגננות ברשותות המקומיות מגזר הערבי והדרוזי. הבקשה התקבלה בחלוקת, בחלוקת מיום 26.11.07, כך שעוכב ביצוע 25% מן הסכום שנפסק. את היתר, 75% מהסכום שנפסק, חוויבת המועצה לשלם למשיבות.

עיקור טענות הצדדים בערעור :

10. המועצה טעונה בפניינו את הטענות הבאות:

א. המשיבות עבדו בפועל לא יאוחר מהשעה 14:30, בהיקף משרה מקסימלי של 83%, והתשלומים עבור 100% משרה בוצע בטעות ובניגוד לכל דין. לא התקבלה שום החלטה רשאית או חוקית על ידי המועצה להעלות את משרתנו של המשיבות למטרה מלאה. המשיבות סירבו לעבוד שעות מלאות כדי שתקבלנה גמול بعد משרה מלאה.

ב. המשיבות לא הוכחו כי היה קיימן נהוג בכל הגנים לפיו יום עבודה של סייעות לגננות מסתויים בשעה 14:30, הטענה זו לא נטעה כלל בבית הדין האזרחי.

ג. המשיבות צריכות לעבוד בשעות עבודה בהתאם להודעה מס' 521/91. המועצה לא החילה

יוח"א בגין הילדים בתחוםה, וההודעות העוסקות ביוח"א אינן חולות עליה. קביעת בית הדין לפיה הנוהג ששרר בכל הגנים היה שהסיעות עובדות עד 14:30 ומקבלות שכר על פי היקף משרה של 100% לא הוכחה.

ד. הטענה לפיה ההסכם לישום סעיף 29 לחוק יסודות התקציב הפHIR את כל ההסכםים המקומיים והחריגיים בשכר שלא קיבלו אישור הממונה על השכר באוצר שנחתמו לפני 31.8.98 – לא הוכחה. המשיבות לא הוכחו כי הסכם החיריגות בשכר חל עליהם.

ה. המועצה מבקשת לבטל את החייבים שנפסקו לחובתה בבית הדין האזרחי ומילינה על דחיתת התביעה שכגד שהגישה נגד המשיבות.

.11 המשיבות, מנגד, תומכות בפסק דיןו של בית הדין האזרחי על נימוקיו במלואם.

.12 הסטדרות העובדים הכלליות החדשנה גירה ניר עמדת מטעם, בו היא תומכת בתוצאות פסק דיןו של בית הדין האזרחי אך לא בבקשת להתייצב לדין. כן הוסיף כי יש להפנות את המחלוקת בין הצדדים להליך יישוב חילוקי דעת על פי פרק יי' לחוק העבודה לעובדי הרשות המקומיות.

.13 מרכז השלטון המקומי בישראל, בנייר העמדה שהגיש, טוען בפניו את הטענות הבאות:

א. הפעלת יוח"א בגין הילדים, מאופיינת בכך ששעות הפעילות בגן הילדים מוארכות משעה 13:00 לשעה 15:00 ואך 15:30, ופעילות הכנסת הגן ליום המחרת תחל בשעה מאוחרת יותר.

ב. בית הדין האזרחי הטעלים מכך שהודעה מס' 864/99 נחתמה לאחר موعد חתימת הסכם חריגות השכר. סעיף קטן ב' בהודעה מס' 864/99 נועד לשמר את "צילום תמונות המצב" כמוסכם בהסכם חריגות השכר, ואין בו כדי להנקות זכות מעבר לכך. הסכם חריגות השכר איינו מafkaה לעבוד זכות לתשלום הנובע בנסיבות של הרשות המקומית. גם אם אין מדובר בעשרות של המועצה, במועד הקובלע בהסכם חריגות השכר המשיבה 2 קיבלה שכר עבור 83% משרה והמשיבה 3 כבר לא עבדה במועצה, ולכן היה מקום לדוחות את תביעותיהן.

.14 המדינה גם היא טוענת כי קביעותיו של בית הדין האזרחי היו מוטעה. להלן עיקר טענותיה, המפורטות בנייר העמדה שהגישה, לאחר שאושרה בקשה להתייצב בהליך:

א. קביעות בית הדין האזרחי מנוגדות לאמור בחוקת העבודה, בהודעות מס' 1026/03 ו-959/01, ובהסכם חריגות השכר. כמו כן, בהיעדר אישור הממונה על השכר, קביעות אלה מנוגדות להוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב.

ב. הפרטון לסתירה לכאה, אליו הגיע בית הדין האזרחי, היה מוטעה. משמעותה של הודעה 868/99 הייתה כי בגנים בהם מופעל יוח"א יחול שינוי בחלוקת הפנימית של יום העבודה של הסיעות וזאת, בשל תוספת המאמץ שבו, יזכה את הסיעות בתוספת שקלית. יום העבודה של הסיעות מחולק בזמן בו הסיעות מטפלת ילדים ולזמן בו מבצעת הסיעות מטלות עזר (כגון נקיון הגן, קניית מצרכים, הכנסת חומרים ליום שלמחרת, וכו'). השינוי בחלוקת הפנימית התרbetaה בכך שימוש לטיפול ישירילדים הוארך בעוד שעתיים לכל היתר בכל יום למשך ארבעה ימים בשבוע, וזהן אשר הייתה הסיעות רשאית להקים לביצוע מטלות העזר הצטמצם באותו ימים משעתיים וחצי לחצי שעה לכל הפחות (זאת לאחר שהתברר כי הסיעות מספקת להשלים את מטלות העזר עד בטרם השעה שנקבעה לסיום יום העבודה על פי חוקת העבודה). הודעה מס' 864/99 מחזקת את הפרשנות האמורה. לפני הנהגת יוח"א הסיעות השלימו על פי רוב את מטלות העזר בשעה מוקדמת ועזבו את הגן עם השלמת

המטלות בשעה 14:30. נוהג זה הוליד הסדרי תשלום מגוונים, לרבות תשלום بعد משרה מלאה ותשלום بعد 83% משרה.

סייעות שסירבו להאריך את משך עבודתן על פי יוח"א היו צפויות לקיצוץ בשכרן, ובשנתיים הראשונות להפעלת יוח"א היו רשות מקומות שאכן ביצעו קיצוץ כאמור.

ג. ממשמעות האמור בהודעה מס' 1026/03 הוא שלסיעית ותיקה (שהחלה לעבוד לפני חודש אוגוסט 1998) ניתנה אפשרות, באופן חריג, לא לעבוד במתכונת יוח"א אלא במתכונת מיוחדת לפיה היא תהיה פטורה ממטלות העזר ובתמורה היא מתחייבת לעבוד בטיפול בילדים עד השעה 14:30 בלבד תגמול נוסף כלשהו. תנאי שכחה של סייעת ותיקה שתבחר לעבוד במתכונת המיוחדת ישמרו כפי שהוא ערב חתימת ההודעה. ההודעה לא מכירה חריגה שכחה אם הייתה קודם לכך – קיבוע שכר חורג הינה סמכות הננתנה לממונה על השכר בלבד בהתאם לחוק ולהסכם חריגות השכר.

ד. בהודעה מס' 1026/03 הרשות המקומית הוסמכה להמשיך ולשלם לסייעות והתיקות שבחרו לעבוד במתכונת מיוחדת כאמור לעיל שכר בגובה משרה מלאה עבור 35 שע"ש בלבד שזה ייחשב לחrigerת שכר. אולם, בהיעדר אישורו של הממונה על השכר להודעה זו יש לקרוא לתוכה את הוראות הסכם חריגות השכר. ההוראה זו לא מעניקה לסייעות יותר مما שקיבלו בעבר.

ה. לשיכום, אין סתירה בין ה הודעות מס' 99/864 ו- 99/868 לבין סעיף 27 לחוק העבודה. קביעת **ביה"ז** **לפי משרה מלאה של סייעת בגין בו לא מופעל יוח"א היא 35 שע"ש בלבד** **ומגדת בסתייה לסעיף 29 לחוק יסודות התקציב**. אם יקבע כי לא הופעל יוח"א אצל המועצה, התשובה לשאלת בדבר זכאותן של המשיבות להפרשי שכר תיגזור מהתוצאות הבדיקה הפרטנית של השכר ששולם לכל אחת מהן עד ליום 31.8.98, המועד הקובע לפי הסכם 3/99. אם הופעל יוח"א אצל המועצה והמשיבות עבדו במתכונת מיוחדת לפי ה Hodude 1026/03, קביעות בית הדין בטלות. סייעת "רגילה" שעבדה בפועל 35 שע"ש תהיה זכאית לשכר בגובה 83% משרה בלבד, אלא אם כן בבדיקה פרטנית יתרברר כי במועד הקובע כהגדרתו בהסכם חריגות השכר שולם לה שכר בגובה העולה על 83% משרה, כל זאת בכפוף לתקרת ה"שכר הגובה" הקבועה בהסכם.

זיוון והכרעה :

לאחר שנטנו דעתנו למכול טענות הצדדים לערוור והצדדים שהתייצבו לערוור, לתשתיית העובדתנית שנפרשה בבית הדין האזרוי ובפניו ולפסק דין של בית הדין האזרוי, הגיעו לכל החלטה כי דין ערעורה של המועצה להתקבל כך שאין לקבל את טענת המשיבות כי הן זכויות לשכר עבור משרה מלאה כאשר בפועל עבדו פחות משרה מלאה.

16. בית הדין האזרוי, כאמור לעיל, מצא כי קיימת סתירה בין ההוראות המופיעות בהודעה מס' 99/868 ובהודעה לבין האמור בה הודעות מס' 99/864 ו- 99/521, ויישב אותה על ידי ההוראות סעיף 23 לחוק הסכמים קיבוציים, ומכאן הגיעו למסקנה כי המשיבות היו זכויות לשכר עבור משרה בהיקף של 100% על עבודה עד השעה 14:30. אולם, לאור ניתוח הנסיבות החלים על הצדדים, ומיון בטענות הצדדים, ובעיקר באמור בנייר העמדה מטעם המדינה, נחה דעתנו כי המסקנה העולה מהדברים אינה מתyiישבת עם מסקנתו העקרונית של בית הדין האזרוי.

אין אלא להזכיר על כך שהמדינה, יחד עם מרכז השלטון המקומי בישראל, לא היוצד להליך בבית הדין האזרחי, וככזאתה מכך לא עמד בפני בית הדין האזרחי הכספי לשינוי בתוכנות העסקה של הסיעות לגננות ברשות המקומית שעברו להפעלת יוח"א בגין הילדים. כן עלתה מפסק דין של בית הדין האזרחי כי הוא לא נתן את הדעת לתחולתו של הסכם חriegות השכר על ההודעות בענייני עובדים שנחתמו בין מרכז השלטון המקומי.

17. מטענות הצדדים ומפסק דין של בית הדין האזרחי עליה כי **במועצה לא הופעל יוח"א**. על כן, כדי להכריע בחלוקת בין המשיבות למועצה, علينا לבחון, על פי הricsים החלים על העסקת הסיעות, מהו היקף שעות העבודה המזוכה את הסיעות בשכר עבור משרה מלאה, **בג"в לא מופעל יוח"א**.

ההוראה הבסיסית בעניין מסגרת השעות לשיעות לגננות מופיעה בהודעה מס' 521/91, המעוגנת בסעיפים 104.311 עד 104.313 לחוקת העבודה. על פי הודעה זו, סיעת "ריגיליה" (כזו שאינה קונה מצרכים ואו אם עובדת) עבדת ביום א', ב', ד' ו-ה' בשעות 16:00-7:30, וביום ג' בשעות 15:30-7:30. בהודעה מס' 661/95 הובהר כי הודעה מס' 521/91 חלה על סיעות במגזר הערבי והדרוזי, ואחزو משרתן, על פי שעות העבודה האמורות בהודעה, הינו 100% משרה.

הבעיות התעוררה עם מעברן של חלק מהרשויות המקומיות לתוכנות עבודה של יוח"א. מהמשמעותים אשר הוצעו בפנינו עליה כי המעבר ליו"א היה מלאה בחלוקת ובшибושים, אשר הצריכו תיקונים והבהרות תוך כדי הפעלתו של התפקיד, ובמסגרתם התרסמו הודעות נוספות בנושא, לאחר קיומו של משא ומתן בין מרכז השלטון המקומי להסתדרות הפקידים.

18. יודגש כבר כאן, כי הודעות מס' 864/99, 959/01 ו-1026/03, אשר באו לעולם בשל הפעלת יוח"א בגין, **איןן חלות ישירות על העסקתו של המשיבות**, הוайл ובמועצה לא הופעל יוח"א. סבורים אנו, כי לנוכח המשנה זהירות בובאנו לקבוע מסמורות על דרך פרשנות האמור בהודעות הנ"ל לגבי מתכונת העבודה לשיעות לגננות בגיןם בהם לא מופעל יוח"א, ועל אחת כמה וכמה אין למהר ולתת גושנקא להעסקה בהיקף משרה של 100% עבור שעות עבודה פחותות מלאה שקבעות בהודעה מס' 521/91 ובחוזה העבודה.

בנסיבות העניין, סבורים אנו כי אין בהודעות העוסקות בהפעלת יוח"א בגין כדי להכשיר "נווה" לפיו סיעות לגננות זכאיות לשכר עבור משרה בהיקף של 100% עד עבודה עד לשעה 14:30. יודגש בעניין זה האמור בהודעה מס' 864/99, אשר הבahir את הגדרת "יום חינוך ארוך" בהודעה מס' 868/99, וצוין בה כי אין בהברה כדי להשפיע או לשנות את מתכונת העבודה השיעות בגיןם בהם לא מופעל יוח"א, וסיום העבודה בהם יותר על פי המתכונת "שהיתה נהוגה עד היום". בית הדין האזרחי סבור, כי הכוונה במתכונת ה"נווה" היא לנווה ולא הוראה בהסדר קיבוצי המושמת הלהקה למעשה. אנו שוכנענו כי הכוונה במלים אלה הייתה אכן **למתכונת השעות האמורה בהודעה מס' 521/91 ובחוזה העבודה**, ואין כל ראייה לכך שהכוונה הייתה להכשירנו הוגה לפיו סיעות אשר עובדות עד השעה 14:30 זכאיות לשכר עבור היקף משרה של 100%.

19. הבסיס השני לקביעתו של בית הדין האזרחי הוא האמור בסעיף 5 להודעה מס' 1026/03. בעניין זה מסקנת בית הדין האזרחי, לפיה הودעה זו מחזקת את ה"נווה" לפיו יום העבודה של סיעות בגיןם בהם לא מופעל יוח"א מסוימים בשעה 14:30, אינה מקובלת לנוינו. יש לפרש את האמור בהודעה זו על פי הקשרה, והוא קביעת מתכונת עבודה לשיעות לגננות בגיןם **הם מופעל יוח"א**. סעיף 5 האמור עוסק בעבודת ותיקה (שהחלה לעבוד לפני חודש אוגוסט 1998), וקבע חריג עבודה אם היא הודעה שאין היא מעוניינת לעבוד בתוכנית של יוח"א. על פי החריג, עובדת כזו תהא פטורה מביצוע מטלות העזר ויהיה עליה לעבוד עד לשעה 14:30, עבור מתכונת עבודה זו היא תהא זכאית לקבלת שכר ותנאי עבודה **"כפי שהיתה זכאית להם ערב הסכם זה"**.

בעניין זה מקבלים אנו את טענת ב"כ המדינה, לפיה אין כאמור בהודעה זו כדי להעניק לשיעות ותיקות אשר אין מעוניינות לעבוד בתוכנית של יוח"א הטבות מעבר לאלה אשר היו זכאיות להן ערב פרסום ההודעה. הודעה זו עוסקת, כאמור, בעבודות ותיקות בגיןם בהם מופעל יוח"א, וכן בה כדי לתת איזה שהוא הכשר או גושנקא לנווה לפיו סיעות לגננות בגיןם בהם לא מופעל

יו"ח"א, אשר עובדות עד השעה 14:30, זכאיות לשכר בהיקף משרה של 100%.
20. מכל האמור לעיל עולה, כי שעות העבודה המזוכות את הסיעות לגננות בהם הם לא מופעל יוחיה בשכר עבורו 100% משרה קבועות בהודעה מס' 521/91 ובסעיפים 104.313 עד 104.311 על חוקת העבודה, ולא נחה דעתנו כי הכוח קיומו של "נווהג" אשר קובע זכאות דומה עבור שעות עבודה פחותות.

521/99 קביעתו של בית הדין האזרחי בעניין נועצה בסתריה לכאורה, שמצוין בין האמור בהודעה 864/99 ו-868/99 לבין הבודהה לבין הבודהה מס' 864/99. אולם, ההסביר לסתירה, כפי שמצוין בטעונתיה של המדינה מקובל עליינו ואין אנו נזקקים במקרה זה להוראות סעיף 23 לחוק הסכמים קיבוציים על מנת לישב את הסתריה האמורה. טעונתיה של המדינה מתיחסות היבט, כאמור בניגיר העמדה מטעהמה, עם הودעה מס' 864/99 (בה נקבע כי העבודה במלות העזר תחול בשעה 15:30 או עם סיום הלימודים, המועד המוקדם בין השניים, והושם בה דגש על מתכונת העבודה, להבדיל משעות העבודה) והודעה מס' 959/01.

21. כן טוענת המדינה, כי הודעה מס' 1026/03 נועדה להזכיר חריגות שכר שבוצעו לאורך שנים בשכרן של סייעות לגננות, זאת ללא אישורו של הממונה על השכר, כנדרש, ובניגוד להוראות הסכם חריגות השכר. טענה זו לא נתענה בבית הדין האזרחי על ידי מי מן הצדדים ואין אנו נדרשים להכריע בה, הוואיל ואין היא מצויה בגדר המחלוקת בין המועצה למשיבות.

22. מסקנתם של דברים עד כה – המשיבות אין זכאיות לשכר בהיקף משרה של 100% עבור עבודה עד השעה 14:30, אלא זכאותן לשכר נגורת משעות העבודה המופיעות בהודעה מס' 521/91 ובסעיפים 104.313 עד 104.311 על חוקת העבודה.

ולהכרעתנו :

23. לאור מסקנתנו כי התשלום למשיבות עבור 100% משרה נעשה בטיעות, וכך שולמו להן סכומים ביותר הרי שיש לעורך את ההתחשבנות בהתאם ולשם כך התקיך יוחזר לבית הדין האזרחי על מנת שיעורך את החישובים המתאימים לגבי כל אחת ואחת מן המשיבות באופן פרטני כאשר הבסיס לחישוב הוא הודהה מס' 521/91 וסעיפים 104.313 עד 104.311 על חוקת העבודה.

24. **סוף דבר :** העורר מתקבל כך שהתיק יוחזר לבית הדין האזרחי כאמור בסעיף 22 לעיל. המשיבות ישאו ביחיד בהוצאות ערעור זה בסך של 2,500 ש"ח, אשר ישולמו למועצה המקומית עילבון תוך 30 ימים מיהום, שאם לא כן סכום זה ישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק עד למועד התשלום בפועל.

ניתן היום כ"ח בחשוון, תשס"ט (26 בנובמבר 2008) בהעדר הצדדים.

השופט ורדה וירט-ליינה

השופט יגאל פלייטמן

הנשיא סטיב אדלר

נציג מעבידים מר ישראל בן יהודה

נציג עובדים מר יצחק שילון